

Valsts adrešu reģistra pārskats uz 2012.gada 1.janvāri

ANOTĀCIJA

Valsts adrešu reģistra pārskats no Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas.
Rīga, Valsts zemes dienests, Kadastra un reģistru departaments, Datu analīzes un apmaiņas daļa, Adrešu reģistra daļa. - 2012.

Valsts adrešu reģistra pārskats sniedz informāciju par Valsts adrešu reģistra sadarbības partneriem, adrešu sadalījumu pēc adresācijas objektu veidiem, Valsts adrešu reģistra aizpildījumu un administratīvi teritoriālo reformu.

Valsts adrešu reģistra pārskata sagatavošanai izmantoti Valsts adrešu reģistra un Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas dati uz 2011.gada 30.decembri.

IEVADS

Adrešu reģistrs ir valsts informācijas sistēma, kuras pārzinis un turētājs, saskaņā ar Latvijas Republikas 2008.gada 18.decembra likumu "Administratīvo teritoriju un apdzīvotu vietu likums" un Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumiem Nr.1269 "Adresācijas sistēmas noteikumi", ir Valsts zemes dienests (turpmāk – VZD).

Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmā (turpmāk - VAR IS) adreses reģistrē pamatojoties uz normatīvajiem aktiem vai attiecīgās pašvaldības domes lēmumu.

Šobrīd tiek izdalīti 11 adresācijas objektu tipi, kurus apstiprina 3 veidos:

<p>Ar likumu:</p> <ul style="list-style-type: none">○ republikas pilsētas;○ novadus;○ novada pilsētas;○ novada pagastus.	<p>Ar pašvaldības domes lēmumu:</p> <ul style="list-style-type: none">○ ciemus;○ ielas.	<p>Ar pašvaldības domes vai pašvaldības domes pilnvarotas institūcijas lēmumu:</p> <ul style="list-style-type: none">○ viensētas;○ ēkas;○ apbūvei paredzētas zemes vienības;○ telpu grupas (dzīvokļus).
--	---	---

Valsts adrešu reģistra pārskats sniedz informāciju par:

- informācijas sistēmām ar kurām notiek datu apmaiņa;
- lielākiem sadarbības partneriem;
- adrešu sadalījumu pēc adresācijas objektu veidiem;
- reģistrēto objektu intensitāti;
- adrešu sadalījumu pa administratīvajām teritorijām;
- administratīvi teritoriālo iedalījumu.

Valsts adrešu reģistra pārskatam izmantoti VAR IS un Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas (turpmāk - NĪVK IS) dati, kas uzkrāti līdz 2011.gada 30.decembrim. Valsts adrešu reģistra pārskatu sagatavojis VZD Kadastra un reģistru departaments.

Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas sadarbības partneri un lietotāji

Šobrīd Valsts adrešu reģistra dati, pamatojoties uz noslēgto vienošanos vai līgumu, tiek nodoti 17 valsts informācijas sistēmām, kā arī visu pašvaldību informāciju sistēmām (kopumā 119 pašvaldībām). Datu nodošana notiek elektroniskā veidā vienu reizi dienā vai atkarībā no noslēgtā līguma un datu saņēmēja vēlmēm.

Valsts adrešu reģistra datus lieto arī citi uzņēmumi, valsts un pašvaldības iestādes (1.attēls).

Valsts adrešu reģistra datus iespējams saņemt slēdzot sadarbības līgumu vai bez maksas aplūkot Valsts zemes dienesta datu publicēšanas portālā www.kadastrs.lv.

1.attēls

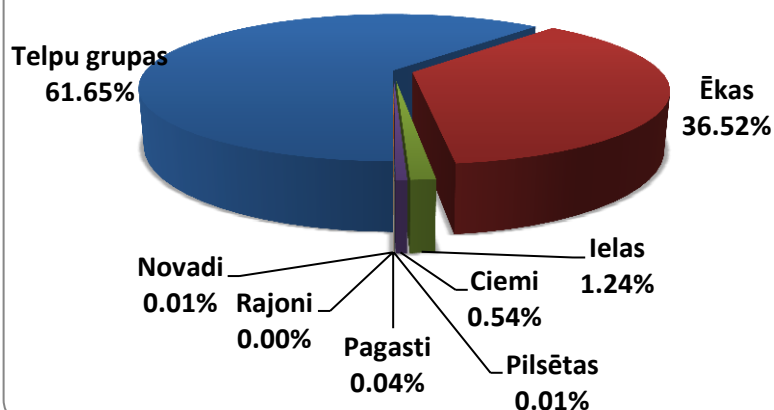
Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas objektu uzskaites dati uz 01.01.2012.

Latvijas Republikas Ministru kabineta 2009.gada 3.novembra noteikumos Nr.1269 "Adresācijas sistēmas noteikumi" sniegti terminu „adrese” un „adresācijas objekts” skaidrojumi:

- **adrese** ir hierarhiski sakārtotu nosaukumu un numuru – adreses elementu – kopa, kas nodrošina adresācijas objekta atrašanās vietas noteikšanu valstī un ko reģistrē adrešu reģistrā;
- **adresācijas objekts** ir: apriņķis; republikas pilsēta; novads; novada pilsēta; novada pagasts; ciems; iela (arī bulvāris, prospekts, aleja, gatve, gāte u.c.) un laukums; viensēta; dzīvošanai, saimnieciskai, administratīvai vai publiskai darbībai paredzēta ēka vai reāli nodalīta ēkas daļa; apbūvei paredzēta zemes vienība; telpu grupa.

Atbilstoši uzskaites datiem uz 01.01.2012. **VAR IS ir reģistrētas 1 346 139 adresācijas objektu adreses**, no kurām 829 916 jeb 61.65% ir telpu grupu adreses, 491 553 jeb 36.52% ir ēku un apbūvei paredzēto zemes vienību adreses, bet 24 670 jeb 1.83% ir ielu, ciemu, pilsētu, pagastu un novadu nosaukumi (2.attēls un 1.tabula).

VAR objektu iedalījums 2012.gada 1.janvārī

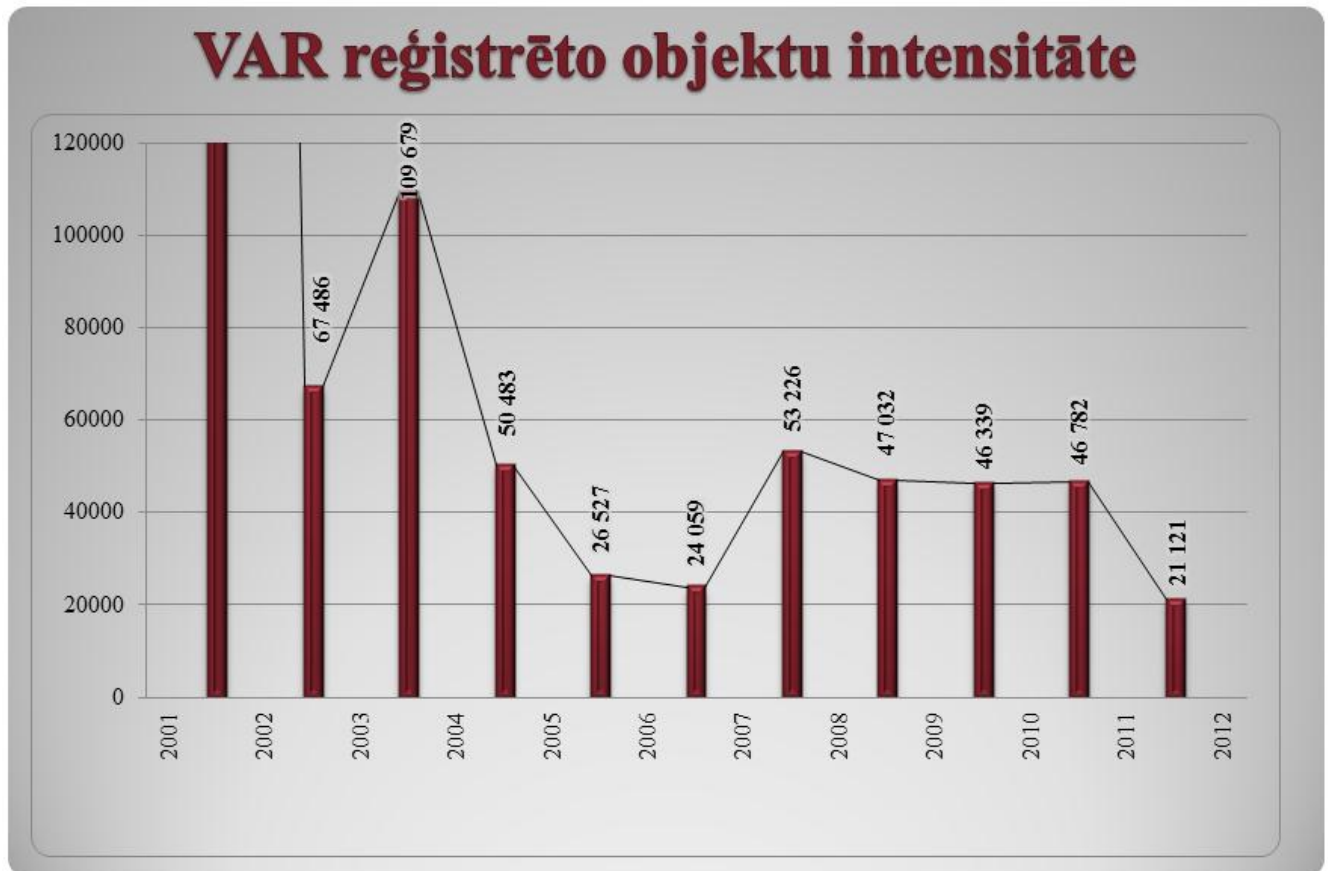
1.tabula

VAR registrēto objektu skaits

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Telpu grupas	681 183	690 081	709 297	715 071	719 527	727 992	752 583	778 984	813 866	831 061	829 916
Ēkas	217 447	269 325	338 321	376 697	395 144	409 153	434 181	451 283	471 346	489 992	491 553
Ielas	12 277	12 637	13 337	13 881	14 655	15 047	15 639	16 041	16 427	16 555	16 720
Ciemi	8 457	8 360	7 816	7 814	7 831	7 842	7 724	7 665	7 628	7 505	7 267
Pilsētas	77	77	77	77	77	77	77	77	77	76	76
Pagasti	512	512	512	510	509	502	502	502	500	499	497
Novadi	10	15	18	26	26	35	36	38	109	109	110
Rajoni	26	26	26	26	26	26	26	26	0	0	0
Kopā	919 989	981 033	1 069 404	1 114 102	1 137 795	1 160 674	1 210 768	1 254 616	1 309 953	1 345 797	1 346 139

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, 2011.gadā VAR IS no jauna reģistrēto objektu skaits ir samazinājies - reģistrēti 21 121 jauni objekti (3.attēls).

3.attēls

2001.gadā tika veikta pirmreizējā datu migrācija uz VAR IS.

Informācija tika atlasīta no 7 dažādiem avotiem:

- Valsts ieņēmumu dienesta
- Iedzīvotāju reģistra
- Kadastra reģistra
- Nekustamo īpašumu tirgus informācijas sistēmas
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras
- Uzņēmumu reģistra
- Atsevišķu pašvaldību informāciju sistēmām

Migrācijas rezultātā VAR IS tika reģistrēti aptuveni 920 000 adresācijas objekti. Uz doto brīdi VAR IS ir reģistrēti 1 346 139. Katru gadu VAR IS sistēmā tiek reģistrēti jauni adresācijas objekti, kā arī veikta esošo datu aktualizācija. 2011.gadā tika reģistrēti 21 121 adresācijas objekti, kā arī aktualizēti 97 124 adresācijas objekti.

2011.gadā sadarbībā ar pašvaldībām tika precizētas adreses, kuras tika ievadītas VAR IS pirmreizējā datu migrācijā un par kurām pašvaldība līdz šim nebija sniegusi informāciju. Valsts adrešu reģistra speciālisti veica sistemātisku darbu, lai nodrošinātu adrešu datu kvalitāti un adresācijas objektu nosaukumu un numuru atbilstību normatīvo aktu prasībām, kā rezultātā tika sagatavoti un nosūtīti pašvaldībām ziņu sniegšanas vai precizēšanas pieprasījumi par trūkstošām adresēm VAR IS un Adresācijas sistēmas noteikumiem neatbilstošām adresēm. 2011.gadā VZD ir nosūtījis pašvaldībām ziņu sniegšanas vai precizēšanas pieprasījumu par šādiem jautājumiem:

1) Par adresācijas objektiem, kas neatbilst Adresācijas sistēmas noteikumu 11.punktam.

Adresācijas sistēmas noteikumu 11.punkts nosaka, ka pilsētu un ciemu teritoriju daļās, kur ir ielas, apbūvei paredzētajai zemes vienībai vai ēkai piešķir numuru ar piesaisti ielas nosaukumam. Secīgi piešķirti numuri ar piesaisti ielas nosaukumam nodrošina saprotamu un vienkāršu konkrētā adresācijas objekta atrašanu. Ērta objekta atrašana ir nepieciešama ne tikai attiecīgās pilsētas vai ciema iedzīvotājiem, bet arī personām, kas konkrēto teritoriju pietiekami nepārzina, tajā skaitā arī operatīvajiem dienestiem, komunikāciju turētājiem, tūristiem u.tml. Uz 2012.gada 1.janvāri VAR IS

ir reģistrēti 168 adresācijas objekti, par kuriem pašvaldībai jāpieņem lēmums par apbūvei paredzētās zemes vienības vai ēkas nosaukuma maiņu, aizstājot to ar numuru ielā.

2) Par adresēm, kas ir reģistrētas VAR IS, bet nav telpiski attēlotas.

Izvērtējot VZD rīcībā esošo informāciju, tika konstatēts, ka VAR IS datu sākotnējās uzkrāšanas laikā, izmantojot datus, kas bija citu reģistru rīcībā, ir reģistrētas adreses, kurām NĪVK IS nav piesaistīts neviens kadastra objekts un līdz ar to tās nav identificējamās dabā. Pašvaldībai tika lūgts precizēt šo informāciju, kā rezultātā daudzas adreses tika dzēstas no VAR IS, jo pašvaldība apstiprināja, ka tādas adreses nepastāv.

3) Par adresēm, kas saskaņā ar Adresācijas sistēmas noteikumiem nav adresācijas objekti.

Atbilstoši Adresācijas sistēmas noteikumiem adresi piešķir ēkai, viensētai, telpu grupai (dzīvoklim), kā arī zemes vienībai, ja uz tās ir plānots būvēt ēku. Diemžēl, daudzas pašvaldības joprojām uzskata, ka visiem objektiem, kas ir reģistrēti NĪVK IS ir nepieciešama adrese. Rezultātā adreses tiek piešķirtas gan pļavām, gan mežiem, gan ganībām u.c. objektiem, kas nav adresācijas objekti.

4) Par telpu grupām, kuras ir reģistrētas NĪVKIS, bet tām nav piešķirta adrese.

VZD ir konstatējis, ka VAR IS trūkst informācijas par telpu grupu adresēm. Lai atvieglotu pašvaldībām adrešu piešķiršanu telpu grupām, no NĪVK IS tika atlasīta informācija par telpu grupām, kurām saskaņā ar VZD rīcībā esošo informāciju pašvaldība nav piešķirusi adreses. Minētā informācija tika nosūtīta pašvaldībām ar lūgumu pieņemt lēmumu par adrešu piešķiršanu.

5) Par vienādām adresēm administratīvajā teritorijā.

VZD ir konstatējis, ka vienā administratīvajā teritorijā ir piešķirtas adreses ar vienādiem nosaukumiem, kas būtiski apgrūtina objekta atrašanu dabā, kā arī operatīvo dienestu darbu. Minētā informācija ir nosūtīta pašvaldībām izvērtēšanai.

6) Par ciemiem, kuros nav reģistrēta neviena ēka.

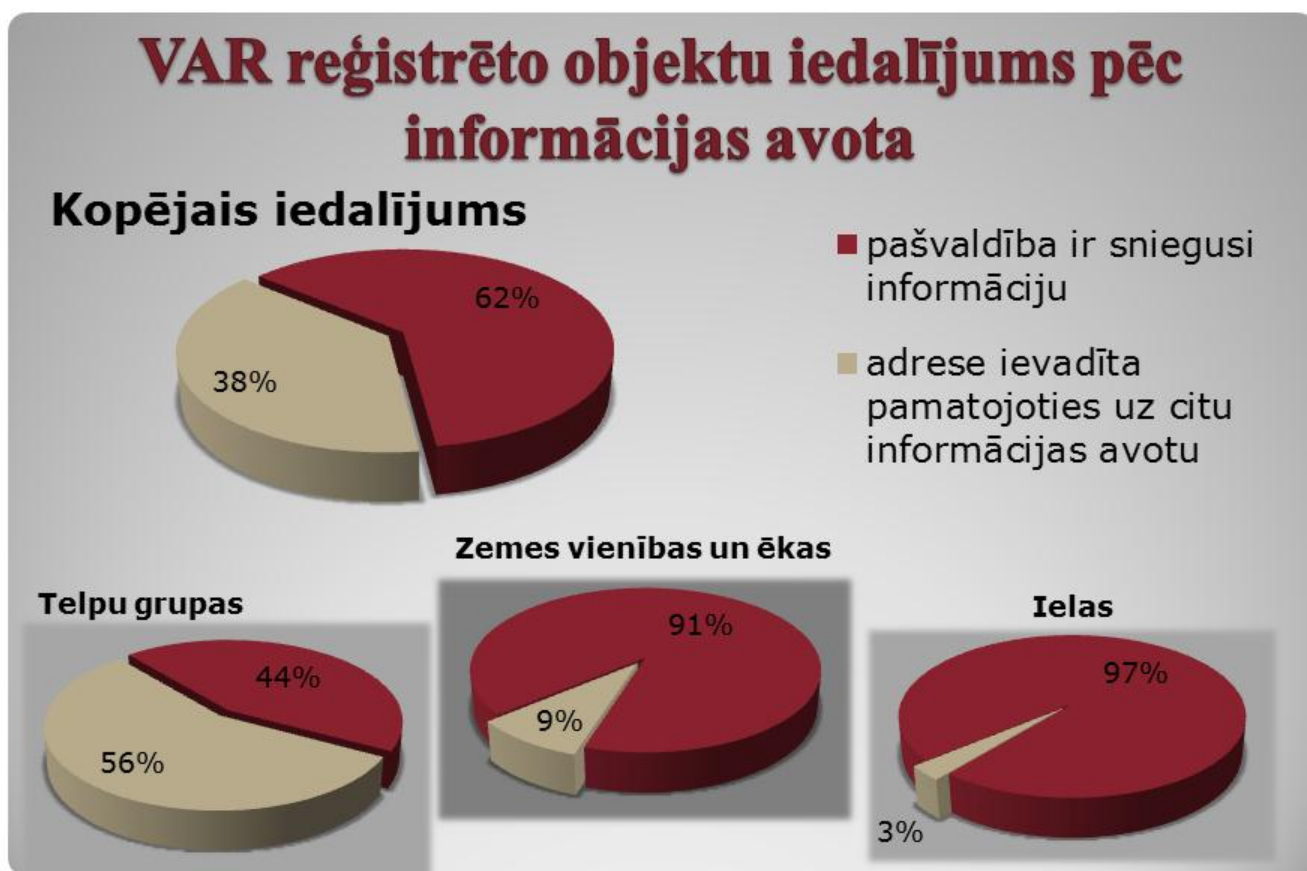
2011.gadā VZD ir nosūtījis pašvaldībām informāciju par 530 ciemiem, kuros nav reģistrēta neviena ēka. Šādi ciemi pārsvarā atrodas Latgalē. Saskaņā ar VZD datiem vairāk kā puse no šiem ciemiem ir apstiprināti 1999.gadā. Diemžēl pašvaldības dažādi izprot jēdzienu „ciems”, kā rezultātā ciema statuss tika piešķirts gan apdzīvotām vietām, kas sastāv no 1000 un vairāk ēkām, gan tādām, kas sastāv no vienas vai divām viensētām. Tāpēc pašvaldībām ir nepieciešams izvērtēt apdzīvoto vietu atbilstību ciema statusam. Ja ciemā nav ēku vai nav atbilstošas infrastruktūras, kā arī nav iesniegtu apbūves attīstības priekšlikumu, pašvaldībai būtu jālemj par šāda ciema likvidāciju. Uz 2012.gada 1.janvāri VAR IS bija reģistrēti 368 ciemi, kuros nav reģistrēta neviena ēka.

7) Adreses, kas neatbilst valsts valodas likumam.

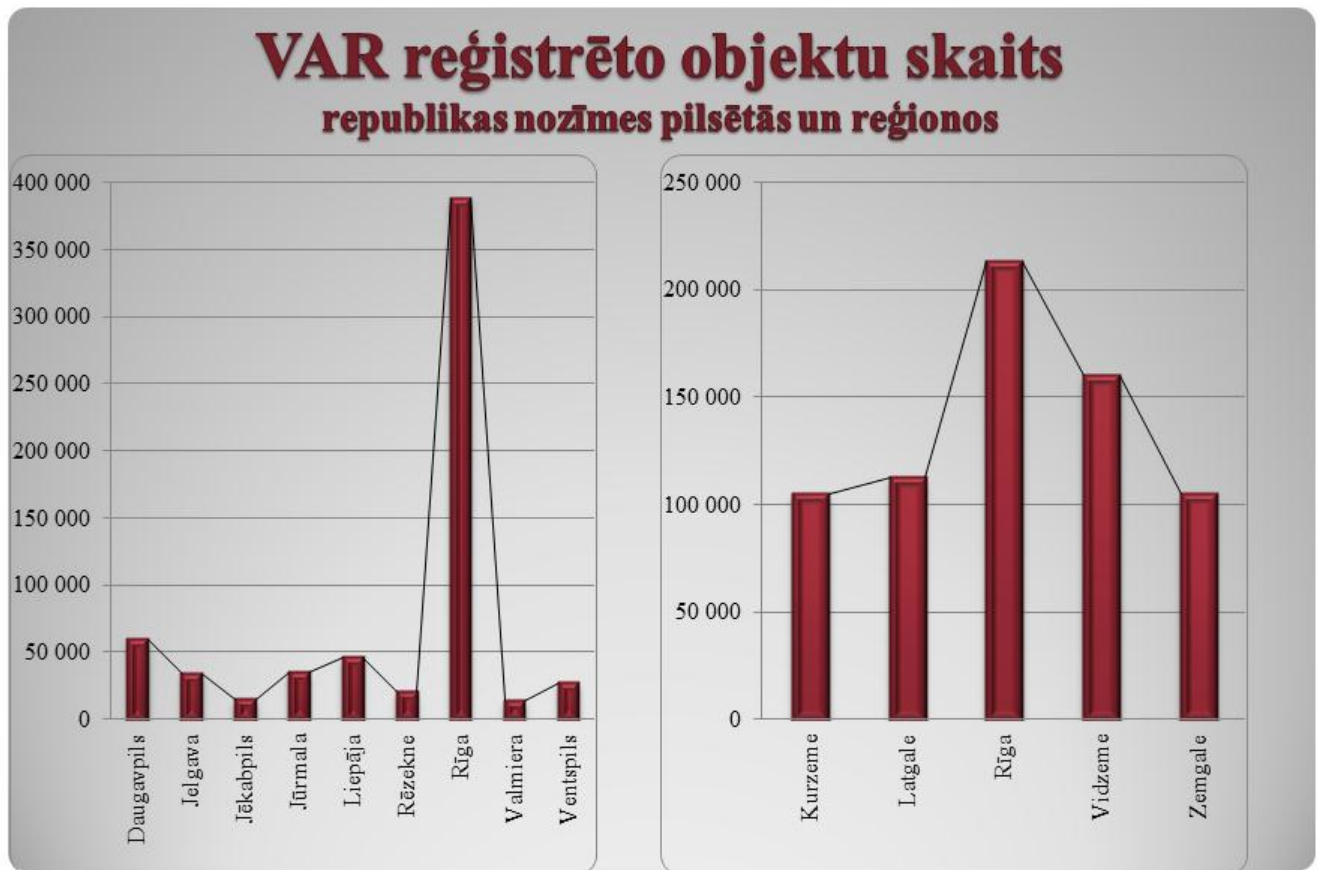
Saskaņā ar Adresācijas sistēmas noteikumiem adresācijas objekta nosaukumiem ir jāatbilst Valodas likuma prasībām. Nosaukumi Latvijā jāveido latviešu valodā un jābūt rakstītiem ar latviešu alfabēta burtiem, kā arī jāiekļaujas latviešu valodas gramatiskajā sistēmā arī tad, ja tie veidoti no nelatviskiem vārdiem. Nav pieļaujams, ka oficiāli tiek apstiprināti latviešu valodas tradīcijām neatbilstoši, mākslīgi veidoti nosaukumi, piemēram, *Ogoņok, Rodņik, Gjinoj Ručej, Endik* u.c.

Atbildot uz ziņu precizēšanas pieprasījumiem, pamatojoties uz pašvaldību sniegto informāciju 2011.gadā Valsts adrešu reģistrā tika aktualizēti 51 082 adresācijas objekti.

2011.gada beigās pašvaldības bija sniegušas informāciju par 62% VAR IS reģistrēto objektu (4.attēls). Tas ir par 1% vairāk nekā pagājušajā gadā.

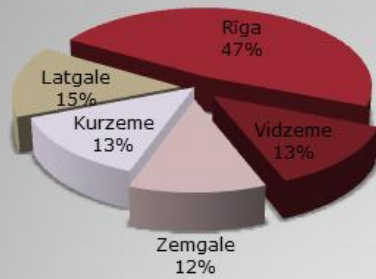
Salīdzinoši visvairāk adresācija objektu ir reģistrēts Rīgas pilsētā, kā arī Rīgas reģionālajā nodaļā. (5.attēls).

Lai gan Rīgas pilsētā un Rīgas reģionālajā nodaļā ir visvairāk adresācijas objektu, Rīgas reģionālās nodaļas apkalpes teritorijā ir vismazākais skaits pagastu un ciemu. Savukārt vislielākais ciemu skaits ir reģistrēts Latgalē (6. un 7.attēls).

VAR registrēto objektu skaits (sadalījums pa reģioniem)

Adrešu skaits reģionā

Pilsētas

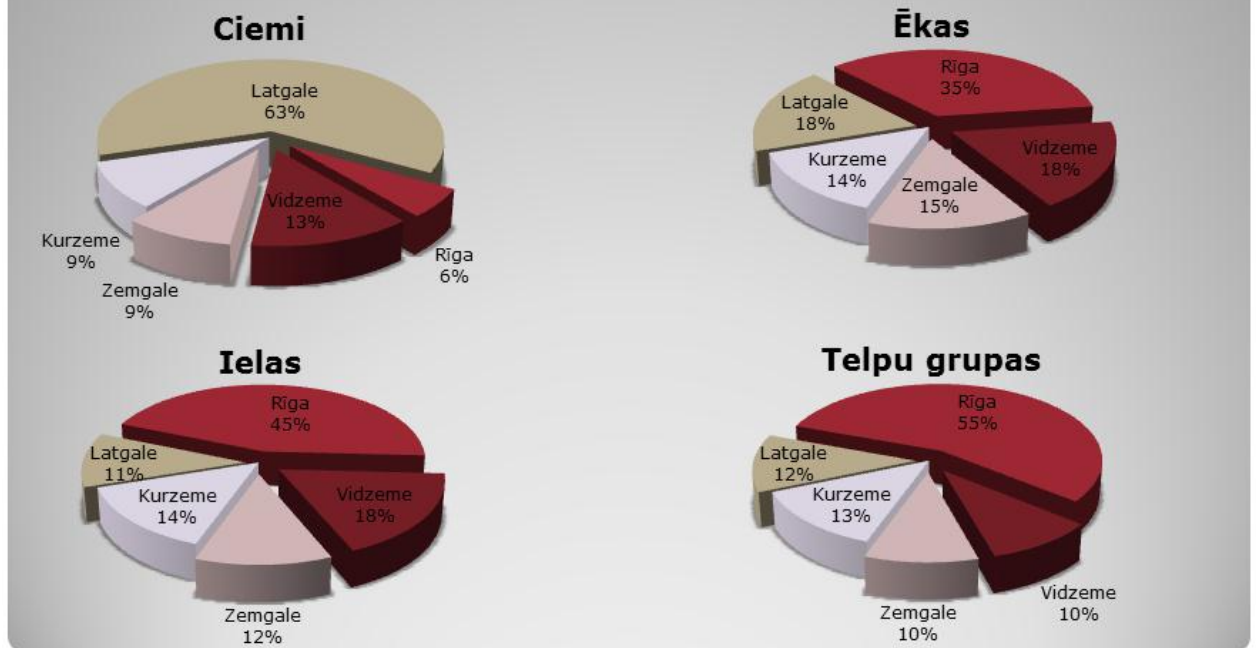
Novadi

Pagasti

VAR registrēto objektu skaits (sadalījums pa reģioniem)

Administratīvi teritoriālā reforma

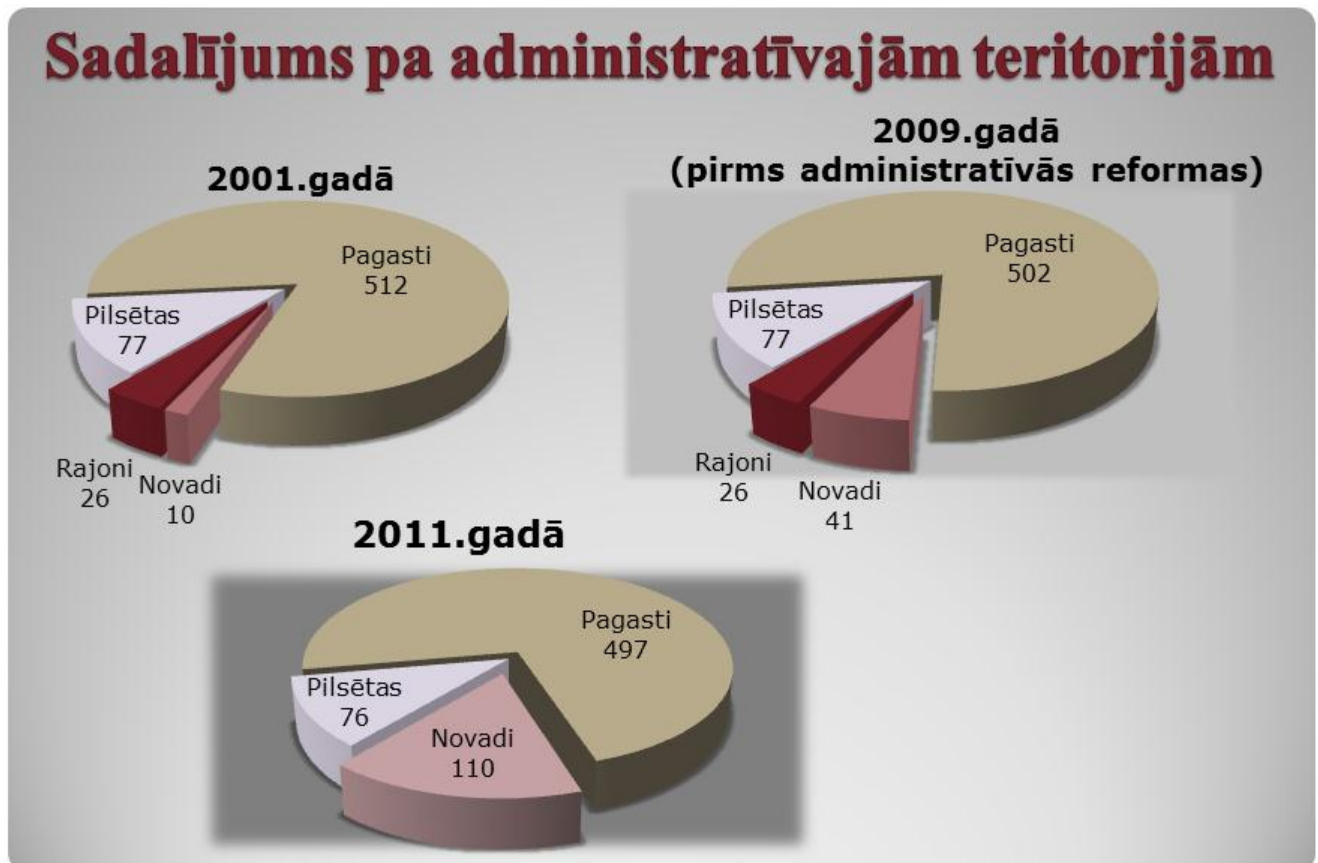
Līdz 2009.gada 1.jūlijam (skatīt 8.attēlu) Latvijas administratīvo teritoriju iedalījumā bija vērojamas nelielas izmaiņas, piemēram, atsevišķu pagastu pārveidošana par novadiem, vai arī vairāku pagastu apvienošana vienā novadā.

Būtiskākās izmaiņas Latvijas administratīvo teritoriju iedalījumā tika veiktas 2009.gada 1.jūlijā, kad, atbilstoši 2008.gada 18.decembra likuma "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" noteiktajām prasībām, administratīvo teritoriju reformas ietvaros tika likvidēti rajoni un izveidoti 109 novadi.

2010.gada 15.februārī stājās spēkā 2010.gada 1.janvāra likums "Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā", ar kuru pilsētu lauku teritorijas tika pārsauktas par pagastiem, Valmieras novads tika pārdēvēts par Kocēnu novadu, Sedas pilsētas lauku teritorija tika pievienota Jērcēnu pagastam, savukārt Kalnciems zaudēja pilsētas statusu.

2011.gada 3.janvārī stājās spēkā 2010.gada 16.septembra likums "Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā", ar kuru Mērsraga pagasts atdalījās no Rojas novada un tika izveidots Mērsraga novads.

2011.gada 3.augustā stājās spēkā 2011.gada 1.jūlija likums „Grozījumi Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā”, ar kuru Kubuļu pagasta nosaukums tika mainīts uz Kubulu pagastu un Sidrabenes pagasta nosaukums tika mainīts uz Salgales pagastu.

Administratīvo teritoriju robežu aprakstu sagatavošana

Pamatojoties uz Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā doto uzdevumu un atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 25.maija noteikumiem Nr.478 „Administratīvo teritoriju un teritoriālā iedalījuma vienību robežu noteikšanas, kā arī aprakstu sagatavošanas un aktualizēšanas kārtība” VZD 2011.gadā uzsāka darbu pie administratīvo teritoriju robežu aprakstu sagatavošanas un to saskaņošanas ar pašvaldībām. 2011.gadā tika sagatavoti un nosūtīti pašvaldībām saskaņošanai 59 administratīvo teritoriju robežu apraksti.